

Helena Saarikoski

Filosofian tohtori, dosentti
Tutkija, tietokirjailija ja kustantaja

Yhteystiedot

Kaivonkatsojantie 3 L 184, 00980 Helsinki
saarikoski.helena@gmail.com
045 679 5527

Kielitaito. Äidinkieli suomi.
Työkielet suomi, ruotsi, englanti ja ranska.

Tutkija

Olen helsinkiläinen kulttuurientutkija.

Olen työskennellyt tutkijana vuodesta 1989 lähtien, muun muassa Suomen Akatemian rahoituksilla sekä vapaana apurahatutkijana. Olen julkaissut noin 85 nimekettä tieteellisissä julkaisuissa.

Paitsi tutkimustyötä olen tehnyt tutkimusprojektin johtajan ja yliopiston opettajan töitä, tieteellisiä toimitustöitä ja erilaisia asiantuntijatehtäviä.

Tietokirjailija

Olen tutkinut nykyistä suomalaista kulttuuria. Olen halunnut kertoa tutkimuksistani ensi sijassa niille ihmisille, joita tutkimukseni koskee. Olen harjoittanut yleistajuisen tiedekirjoittamisen taitoa kirjoissani.

Olen julkaissut tieto- ja tiedekirjallisuutta vuodesta 1981 lähtien, 13 toimittamaani tai kirjoittamaani kirjaa, 30 tieteellistä artikkelia, 33 tieto- ja tiedekirja-arviota ja muita pienempiä kirjoituksia, yhteensä yli sata nimekettä.

Kustantaja ja toimitusjohtaja

Olen luottamustehtävissä Kulttuuriosuuskunta Partuunan toimitusjohtajana.

Päivittäisen liikkeenjohdon tehtävien ohella olen keskittynyt osuuskunnassa kustantajan ja kustannustoimittajan tehtäviin. Partuuna on julkaissut 19 kirjaa (2012–2018), joista 16:ssa olen toiminut kustannustoimittajana. Olen toiminut myös neljän musiikkialbumin taloudellisena tuottajana.

Olen vastannut osuuskunnan tiedottamisesta, verkkosivujen partuuna.fi/ päivittämisestä, sähköisestä uutiskirjeestä ja sosiaalisesta mediasta sekä verkkokaupan toiminnasta.

Luottamustehtävät

Kulttuuriosuuskunta Partuuna, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja (2011 lähtien)

Kallahti Kallvik ry, puheenjohtaja (2018)

Suomen Etnomusikologinen Seura ry, toiminnantarkastaja (2016, 2017, 2018)

Heka Oy, Kaivonkatsojantie 3, talotoimikunnan varapuheenjohtaja (2018–2019)

Kirjailija Pentti Saarikosken perikunta, tekijänoikeuden käytön valvoja (2011 lähtien).

Helena Maaria Saarikoski

1985–1990 Saarikoski-Hyttinen, o.s. Saarikoski

Syntynyt 1.10.1958 Helsingissä.

Kansalaisuus Suomen, äidinkieli suomi.

Asuinpaikka: Helsinki.

Siviilisääty: Eronnut.

Perhesuhteet: Vanhemmat kirjailija Pentti Saarikoski (1937–1983), kirjailija Tuula Saarikoski (s. 1936, o.s. Unkari); poika valt. maist. Otso Kratz (s. 1987, s. Hyttinen).

Tutkija

Koulutus ja oppiarvot

31.5.1977 Ylioppilas, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu

31.1.1989 Filosofian kandidaatti, Helsingin yliopisto

7.3.1995 Filosofian tohtori, Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta

26.3.2001 Folkloristiikan dosentti, Helsingin yliopisto, nimitetty virkaan

9.3.2010 Folkloristiikan ja naistutkimuksen dosentti, arvo Helsingin yliopistossa.

Olen koulutukseltani folkloristiikan tutkija, erikoistunut nykykulttuurin kenttätutkimukseen, etnografiseen metodologiaan, nuoriso- ja tyttö tutkimukseen ja populaarin tanssi- ja musiikkikulttuurin tutkimukseen sekä esitystutkimukseen.

Väittelin tohtoriksi Helsingin yliopistossa vuonna 1994 tutkimuksella

- *Kouluajan kivoin päivä. Folkloristinen tutkimus penkinpainajaisperinteestä* (SKS 1994).

Tieteelliset pääteokseni tämän jälkeen ovat kirjat

- *Mistä on huonot tytöt tehty? Tutkimus huora-sanan käytöstä ja tyttöjen kokemasta kiusaamisesta* (1. painos Tammi 2001, 2. korjattu painos Partuuna 2012) sekä
- *Nuoren naisellisuuden koreografioita. Spice Girlsin fanit tyttöyden tekijöinä* (SKS 2009).

Näihin liittyvät toimittamani tieteelliset artikkelikokoelmat

- *Tanssi tanssi. Kulttuureja, tulkintoja.* (Tietolipas 186, SKS 2003),
- *Leikkikentiltä. Lastenperinteen tutkimuksia 2000-luvulta* (Tietolipas 208, SKS 2005),
- *Esitystutkimus* (toim. Annette Arlander, Helena Erkkilä, Taina Riikonen ja Helena Saarikoski, Partuuna 2015)

Meneillään on tutkimukseni Suomen 1900-luvun populaarista paritanssi- ja musiikkikulttuurista, lavojen ja seurantalojen tansseista. Olen julkaissut toimittamani tutkimuksen ainesjulkaisun

- *Silloin tanssittiin tangoa. Tanssikansan kertomaa 1900-luvulta* (Partuuna 2014) ja yhdessä muiden kanssa toimittamani tutkimusantologian
- *Waltzing through Europe: Attitudes towards Couple Dances in the Long Nineteenth Century* (toim. Egil Bakka, Theresa Jill Buckland, Helena Saarikoski ja Anne von Bibra Wharton, Open Book Publishers 2019)

sekä kirjoittanut vuodesta 2010 lähtien noin kaksitoista tämän tutkimuksen näkökulmia ja metodologiaa koskevaa tieteellistä kirjoitusta ja esitelmää.

Väittelemisen jälkeen olen toiminut vapaana tutkijana, Suomen Akatemian tutkijana, projektitutkijana (yhteensä 104 kuukautta) ja projektinjohtajana mm. Suomen Akatemian hankkeissa, ja yliopiston opettajana.

Olen luennoinut korkeakouluissa tuntiopettajana ja vierailevana luennoitsijana vuodesta 1987 lähtien, yhteensä yli 300 tuntia. Viimeisimmät luentokurssini ja vetämäni työpajat koskevat etnografian metodologiaa (Teatterikorkeakoulun jatkokoulutus, Valtakunnallinen musiikin tutkijakoulu ja kauppa korkeakoulujen Tekes-projekti 2011–2014).

Johdin kahdentoista vuoden ajan (1996–2008) Helsingissä kuukausittain kokoontunutta monitieteistä *tyttö tutkimusseminaaria*, jonka piiristä ovat lähtöisin monet tyttö tutkimuksen avaukset Suomessa, kolme Suomen Akatemian akatemiahanketta (Satu Apo 1998–2001; Helena Saarikoski 2004–2006; Taru Leppänen 2008–2011), valtakunnallinen tyttö tutkimusverkosto ja tyttö kulttuuriaiheiset väitöskirjat (Sara Routarinne 2003; Anna Anttila 2009; Karoliina Ojanen 2011).

Olen ohjannut kolmea folkloristiikassa Helsingin yliopistossa valmistunutta väitöskirjaa (Anttila 2009, Ojanen 2011, Huuskonen 2013) ja yhtä koreografiassa Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa valmistunutta taiteellista väitöskirjaa (Törmi 2016). Ohjaan kolmen Helsingin yliopiston folkloristiikan jatko-opiskelijan meneillään olevaa väitöstutkimusta.

Olen toiminut kahden väitöskirjan esitarkastajana ja vastaväittäjänä, musiikkitieteessä Åbo Akademiassa 2003 (Hanna Väätäinen) ja koreografiassa Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa 2013 (Soile Lahdenperä). Minut on kiinnitetty Mari Rusi-Pyykösen taiteellisen väitöstutkimuksen esitarkastajaksi Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa (tutkinto kesken).

Hankittu tutkimusrahoitus (kirjoittamani hakemukset)

Julkinen tutkimusrahoitus

2007, 310 000 €, Suomen Akatemia, tutkimusmääräraha projektille *Constructing Gender in Children's Culture* (2008–2011) (haettu FT Taru Leppäsen kanssa), Turun yliopisto, naistutkimuksen oppiaine.

2005, 25 000 €, opetusministeriö, valtionavustus liikuntatieteellisistä tutkimusmäärärahoista tutkimukseen *Nuoren naisellisuuden koreografioita*, Helsingin yliopisto, folkloristiikan oppiaine.

2003, 241 300 €, Suomen Akatemia, tutkimusmääräraha johtamalleni projektille *Gender Narrated in Speech and Deed* (2004–2006), Helsingin yliopisto, folkloristiikan oppiaine.

1995–1997, 75 000 mk x 3, opetusministeriö, vuosittainen työskentelyapuraha nuorisotutkimusmäärärahoista Nuorisotutkimusseuran projektiin.

Kohdeapuraha

2013, 60 000 €, Suomen Kulttuurirahasto, Esitystutkimuksen työpaja, työryhmä Helena Saarikoski, Annette Arlander, Taina Riikonen.

Pieniä kohdeapurahoja ei ole lueteltu.

Työskentelyapurahat (lueteltu viimeisen 10 vuoden ajalta)

2016 7 000 € Suomen Tietokirjailijat ry.

2015 22 000 € Niilo Helanderin säätiö

2014 6 000 € Niilo Helanderin säätiö

2012 25 000 € Suomen Kulttuurirahasto

2011 3 000 € Suomen Tietokirjailijat ry.

2010 14 500 € Svenska Litteratursällskapet i Finland rf.

Tutkijanvirat ja -toimet

2017–2018 Erikoistutkija, Helsingin kaupunki, kulttuuri ja vapaa-aika, kulttuurin kumppanuus- ja avustusyksikkö, 6 kk

2013–2014 Tutkija, Kulttuuriosuuskunta Partuuna (Kulttuurirahasto), 12 kk

2008–2009, 2010–2011 Erikoistutkija, Turun yliopisto (Suomen Akatemia), 20 kk

2005 Tutkija, Helsingin yliopisto (opetusministeriö), 6 kk

2004 Tutkija, Helsingin yliopisto (Suomen Akatemia), 12 kk

2000–2001 Akatemiatutkija (2000 nimike vanhempi tutkija), Suomen Akatemia, 11 kk

1999 Tutkija, Nuorisotutkimusseura (Pohjoismaiden ministerineuvosto), 2 kk

1998–1999 Tutkija, tutkijatohtori, Helsingin yliopisto (Suomen Akatemia), 16 kk

1995–1997 Tutkija, Nuorisotutkimusseura (opetusministeriö, apuraha), 36 kk

1983, 1990–1991 vs. assistentti, Helsingin yliopisto, 19 kk.

Tutkimusprojektit

2010–jatkuu. Yhteistyöryhmä *19th Century Derived Round Couple Dances* ICTM:n (International Council for Traditional Music) Etnokoreologian tutkimusryhmässä. Tehtävä: Ryhmän tuottaman tutkimusantologian toimitustyö yhdessä Egil Bakkan, Theresa Bucklandin ja Anne von Bibra Whartonin kanssa.

2013–2015 *Esitystutkimuksen työpaja*. Suomen Kulttuurirahaston rahoittama tieteiden- ja taiteidenvälinen tutkimusohjelma. Tehtävä: tutkija, koordinaattori.

2008–2011 *Sukupuolten tuottaminen lasten kulttuurissa*. Suomen Akatemian projekti Turun yliopiston naistutkimuksen oppiaineessa, johtaja amanuenssi Taru Leppänen. Tehtävät: erikoistutkija; projektin tieteellinen johtaminen; rahoitushakemuksen kirjoittaminen Suomen Akatemialle (2007).

2005–2009 pohjoismaisen lastenkulttuurintutkijoiden verkoston BIN-Nordenin projekti *Child Culture in the 21st Century*, johtaja prof. Beth Juncker Danske Biblioteksskolesta (Kööpenhamina), Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoitus. Tehtäviä: työryhmien vetäminen kongresseissa; ohjelmakomitean jäsen Islannin-kongressissa 2007; loppuraportin toimituskunnan jäsen (2008).

2004–2006 *Sanoin ja teoin kerrottu sukupuoli*. Suomen Akatemian projekti Helsingin yliopiston folkloristiikan oppiaineessa. Tehtävät: projektin hallinnollinen ja tieteellinen johtaja; tutkija.

1998–2001 *Tyttökulttuurin muuttuvat mallit*. Suomen Akatemian projekti Helsingin yliopiston folkloristiikan oppiaineessa, johtaja prof. Satu Apo. Tehtävä: tutkija.

1995–1997 *Nuorisotutkimusohjelma 2000*. Opetusministeriön rahoittama Nuorisotutkimusseuran tutkimusprojekti, johtaja dos. Helena Helve. Tehtävä: tutkija.

Tietokirjailija

Olen julkaissut tieto- ja tiedekirjallisuutta kulttuurientutkimuksen alalta, yhteensä yli sata nimekettä. Olen Suomen Tietokirjailijat ry:n jäsen vuodesta 1998.

Julkaisemani kirjat

2019 *Waltzing through Europe: Attitudes towards Couple Dances in the Long Nineteenth Century*. Toim. Egil Bakka, Theresa Jill Buckland, Helena Saarikoski ja Anne von Bibra Wharton. Open Book Publishers (tulossa 2019).

2016 Pentti Saarikoski: *Bretagnen päiväkirja ja muita myöhäisiä merkintöjä*. Toimittaja. Partuuna. 72 sivua + 4 kuvaliitesivua. Kuvitettu tekijän piirroksilla.

2015 *Esitystutkimus*. Toim. Annette Arlanderin, Helena Erkkilän ja Taina Riikosen kanssa. Partuuna. Nid. 412 s. E-kirja pdf 410 s.

2014 *Silloin tanssittiin tangoa. Tanssikansan kertomaa 1900-luvulta*. Toim. Partuuna. 336 s.

2012 *Mistä on huonot tytöt tehty? Tutkimus huora-sanan käytöstä ja tyttöjen kokemasta kiusaamisesta*. 2. korjattu painos. Partuuna. 268 s. (1. p. Tammi 2001.)

2009 *Nuoren naisellisuuden koreografioita. Spice Girlsin fanit tyttöyden tekijöinä*. SKS. 389 s.

2006 *Kateus, juoru, kiusaaminen – esseitä henkisestä yhteisöväkivallasta*. Nemo. 184 s.

2005 *Leikkikentiltä. Lastenperinteen tutkimuksia 2000-luvulta*, toim. SKS. 367 s.

2003 *Tanssi tanssi. Kulttuureja, tulkintoja*. Toimittaja. SKS. 331 s.

2001 *Mistä on huonot tytöt tehty?* Tammi. 297 s.

2000 *Ung i Norden. Evalueringsforskning*. Nuorisotutkimusseura. 104 s.

1997 *Nuorten elämänpolkuja Lama-Suomessa*. Helena Helven ym. kanssa. Nuorisotutkimusseura. 239 s.

1994 *Kouluajan kivoin päivä. Folkloristinen tutkimus penkinpainajaisperinteestä*. SKS. 240 s.

1987 *Kansanrunoustieteen laitoksen opintotyöt 1886–1985. Luettelo ja asiahakemisto*. Toimittaja Irma-Riitta Järvisen kanssa. 2. uudistettu painos. Helsingin yliopiston kansanrunoustieteen laitos. 169 s.

Olen ollut tieteellisten lehtien *Nuorisotutkimus*-lehden (1991–2001) ja *Eloren* (2005–2011) toimittaja yhteensä 17 vuotta. Olen toimittanut julkaisutoimittajana yhteensä yli 50 tieteellistä artikkelia painoon.

Olen toiminut tieteellisenä vertaisarvioijana laajasti kulttuurientutkimuksen julkaisuissa Suomessa ja ulkomailla.

Kustantaja, kustannustoimittaja

Olen toiminut Kulttuuriosuuskunta Partuunassa yleisen tietokirjallisuuden kustantajana vuodesta 2012 lähtien. Olen ollut kustannustoimittaja Partuunan kirjoissa:

Janne Salmi, *Suomi-Country*

Alexandra Bergholm ja Riku Hämäläinen (toim.), *Katse pyhään*

Tenzin Wangyal Rinpoche, *Parantava lähde*

Tenzin Wangyal Rinpoche, *Herätä valoisa mieli*, 2. uudistettu painos

Sari Tuuva-Hongisto, *Torikaupan tarinat*

Mikko Paakkola – Jean-Marie Stroobants, *Silmänkantamattomiin = L'immensité dans le sang*

Marja-Leena Mikkola, *Raskasta ja keveää*

Tiina Mahlamäki, *Kaikki maallinen on vain vertauskuvaa*

Tenzin Wangyal Rinpoche, *Herätä pyhä ruumiisi*

Outi Fingerroos – Matleena Jänis, *Guadalupen ihme*

Pentti Saarikoski, *Bretagnen päiväkirja*

Jan Lehtola toim., *Oskar Merikannon kirjeitä Liisalle 1889–1922*

Helena Saarikoski toim., *Silloin tanssittiin tangoa*

Annette Arlander ym. toim., *Esitutkimus*.

Tenzin Wangyal Rinpoche, *Herätä valoisa mieli*

Helena Saarikoski, *Mistä on huonot tytöt tehty? 2.* korjattu painos

Tenzin Wangyal Rinpoche, *Tiibetiläinen äänijooga*.

Akateeminen ansio- ja julkaisuluettelo, ks. partuuna.fi/helenasaarikoski/ > pdf *Academic CV and list of publications*.

Helsinki 16.3.2019

Helena Saarikoski